

In Zijn spoor

Bijbelstudies over discipelschap

Ds. H.J. van der Veen

Vierde druk

Uitgeverij Boekencentrum, Utrecht

Bij de productie van dit boek is gebruikgemaakt van papier dat het keurmerk Forest Stewardship Council® (FSC®) draagt. Bij dit papier is het zeker dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid. Ook is het papier 100% chloor- en zwavelvrij gebleekt.

Vierde druk 2017

ISBN 978 90 239 2829 4
NUR 707

Ontwerp omslag Mulder van Meurs
Lay-out en dtp binnenwerk Gerard de Groot

De bijbelteksten in deze uitgave zijn ontleend aan de Herziene Statenvertaling,
© 2010 Stichting HSV

© 2014 Uitgeverij Boekencentrum, Zoetermeer

Alle rechten voorbehouden

www.uitgeverijboekencentrum.nl

1. Bekeren

Een discipel van de Heere Jezus bekeert zich

Van toen af begon Jezus te prediken en te zeggen: Bekeer u, want het Koninkrijk der hemelen is nabijgekomen.

Mattheüs 4: 17

Lezen: Mattheüs 3: 1 - 12 en Mattheüs 4: 12 - 17

Kerngedachte

Bekeren is anders gaan denken over God, jezelf en je naaste.

Je leert kijken door de ogen van de Heere Jezus.

Je ontvangt een andere gezindheid.

Vanuit je hart verandert je leven radicaal en totaal.

Je verlaat je eigen weg en je gaat wandelen in de voetsporen van de Heere Jezus.

Inleiding

De meest gefotografeerde deur van Europa hangt in het Duitse stadje Wittenberg. De deur bevindt zich aan de noordzijde van de Slotkerk van deze stad en werd wereldberoemd, doordat de jonge reformator Maarten Luther er op 31 oktober 1517 zijn 95 stellingen tegen de aflaat aan heeft vastgespijkerd.

De oorspronkelijke deur bestaat niet meer. Bij een allesverwoestende brand in het jaar 1760 is zowel de deur als de Slotkapel volledig afgebrand. De kerk werd herbouwd en honderd

jaar later zijn er op de plek van de originele deur twee bronzen gedenkdeuren geplaatst. Hierop staat de originele Latijnse tekst van de 95 stellingen. Maarten Luthers boodschap was eenvoudig en duidelijk.

Zijn eerste stelling luidt: ‘Wanneer onze Heere en Meester Jezus Christus zegt: doet boete, dan bedoelt Hij dat het hele leven van Zijn gelovigen op aarde één gedurige boetedoening moet zijn.’ Luther citeert hier Mattheüs 4: 17: ‘Van toen af begon Jezus te prediken en te zeggen: Bekeer u, want het Koninkrijk der hemelen is nabijgekomen.’

Luther richt zich in deze stelling tegen de aflatpraktijken in zijn tijd. Boete doen werd gezien als iets waarmee je iets kon verdienen. Boete doen houdt echter niet in dat je op je knieën een trap opkruipt en zo jezelf pijn doet. Luther ontdekte dat de Bijbel heel anders over boete doen spreekt. Hij worstelde met de vraag: ‘Hoe komt het weer goed tussen God en mij? Hoe krijg ik een genadige God?’

Boete

Op het eerste gehoor lijkt het woord bekering een beetje op het woord bekeuring. Ik zal een paar voorbeelden noemen:

- Als je zonder achterlicht door het dorp fietst, krijg je een boete van € 50,-;
- Als je door het rode stoplicht rijdt, krijg je een boete van € 85,-;
- Als je je auto bij de kerk fout parkeert, krijg je een boete van € 90,-;
- Als je dronken achter het stuur zit, krijg je een boete van € 340,-.

Het bijbelse woord voor boete heeft echter niets met bekeuren, maar alles met bekeren te maken.

Bekeren

In de Bijbel worden verschillende woorden voor 'bekeren' gebruikt.

In het Oude Testament staat het woord *sjoev* en in het Nieuwe Testament staan de woorden *strephein* en *metanoeo* centraal. Deze woorden betekenen: omdraaien, 180 graden omkeren. Ze duiden op een proces van omkeer en terugkeer naar God en ze wijzen op het veranderen van onze gezindheid.

In de Bijbel komt het bevel 'bekeer u' 27 keer voor. De oproep 'bekeer u' houdt twee dingen in: wend u af van de afgoden en wend u tot de levende God. Meestal staat het er in een actieve vorm. Het is opmerkelijk dat wij niet opgeroepen worden om anderen te bekeren, maar om onszelf te bekeren.

De uitdrukking 'bekeerd worden' komt in de Bijbel niet voor. De uitdrukking 'bekeerd zijn' komt slechts twee maal in de Bijbel voor (Jeremia 31: 18 en Klaagliederen 5: 21). Bekeren heeft wel een startpunt, maar is geen eindpunt.

In Zondag 33 van de Heidelbergse Catechismus wordt bekering omschreven als een proces: het afsterven van de oude mens en de opstanding van de nieuwe mens. Wij krijgen van harte berouw over onze zonden en wij gaan die haten en laten. Wij krijgen steeds meer vreugde in ons hart om voor God te leven.

Het proces van onze bekering is pas voltooid als wij de laatste adem uitblazen.

Een goede preek

Tussen de prediking van Johannes de Doper en die van de Heere Jezus zit geen millimeter verschil. In Mattheüs 3: 2 zegt Johannes de Doper: 'Bekeer u, want het Koninkrijk der hemelen is nabijge-

komen.' En in Mattheüs 4: 17 zegt de Heere Jezus: 'Bekeer u, want het Koninkrijk der hemelen is nabijgekomen.'

De centrale boodschap van de prediking van Johannes de Doper en van de Heere Jezus is de oproep tot bekering. Deze oproep moet ook vandaag in de prediking centraal staan. Wij worden opgeroepen om in de voetsporen van de Heere Jezus te gaan.

Een andere gezindheid

God leert ons anders denken over onszelf, over God en over onze naaste.

Laten we maar beginnen met eerst naar onszelf en naar God te kijken. Van nature denken wij goed van onszelf en slecht van God. Wij denken groot van onszelf en klein van God. Bekering houdt in dat wij goed van God én slecht van onszelf gaan denken, dat wij groot van God én klein van onszelf leren denken. Deze innerlijke omkering heeft vooral te maken met onze visie op zonde en genade. Bekering betekent enerzijds dat wij oprecht berouw over onze zonde krijgen en dat wij ons van onze zonden afkeren. Bekering betekent anderzijds dat wij bidden om vergeving van onze zonden en dat wij God vragen om genade en kracht om tegen de zonde te strijden.

Zonde en genade

Een paar jaar geleden bezocht ik de Slotkapel te Wittenberg. Hier kreeg ik een dagboek van Luther cadeau. De titel van dit dagboek luidt: *Christelijke levensweg voor iedere dag*. Op de eerste bladzijde van dit boekje staat geschreven: 'Gods woord en Luthers leer vergaan nimmermeer!' Op de laatste bladzijde van dit dagboekje staat een korte uitleg van onze tekst. Luther schrijft hier: 'De Heere Jezus is gekomen om zondaren zalig te maken, maar op die bijbelse boodschap wordt heel verschillend gereageerd. Er zijn mensen, die niet aangesproken willen worden als zondaren en zij weigeren te erkennen dat zij zondaren zijn... Ze denken dat het niet over hen gaat en ze leggen de oproep 'Bekeer u' naast

zich neer. Zij hebben genoeg aan hun eigen gerechtigheid. Er zijn ook mensen, die erkennen dat zij zondaren voor God zijn. Zij grijpen de genade van Christus vast. Zij hongeren naar de gerechtigheid. Zij verlangen naar de troost, die hun angstige hart nodig heeft.

Een echte discipel van de Heere Jezus zal bij het lezen van deze woorden op zijn knieën voor de Heere Jezus neervallen en belijden: 'O God, wees mij zondaar genadig.' En terwijl wij dit belijden, mogen wij ons vastklampen aan deze belofte: 'Als wij onze zonden belijden: Hij is getrouw en rechtvaardig om ons de zonden te vergeven en ons te reinigen van alle ongerechtigheid' (1 Johannes 1: 9).

Een mens kan zich niet bekeren

U hebt het vast wel eens iemand horen zeggen: 'Een mens kan zich niet bekeren.' Vaak komt dit uit de mond van iemand die rustig met zijn armen over elkaar in zijn luie stoel zit en zichzelf in slaapt wiegt met de gedachte: 'God moet het doen!'

Het is goed om elkaar te waarschuwen. De Heere Jezus zegt tegen u: 'Bekeer u!' Hij ontnemt ons alle grond om onbekeerd te blijven, want als wij ons niet bekeren, gaan wij verloren vanwege onze onbekeerlijkheid. De Heere Jezus spoort ons aan om werk te maken van onze bekering. Hij wil zo graag Zijn liefde aan ons kwijt en Hij heeft ons behoud op het oog.

Een ander brengt een volgend argument in: 'Echt, ik heb geprobeerd om mijzelf te bekeren, maar het is mij niet gelukt. Ik ben er mee vastgelopen.'

Dat is een pijnlijke ontdekking. Pas als je het echt hebt geprobeerd, kom je er achter in welke ellendige positie je verkeert. Dan merk je dat je de Heere Jezus echt nodig hebt!

Het is goed om elkaar te bemoedigen. Het bevel van de Heere Jezus mogen wij ombuigen tot een belofte. En die belofte mag de grond voor ons gebed zijn: 'Bekeer mij, dan zal ik bekeerd zijn!' (Jeremia 31: 18).

Vruchten van bekering

Bekering geeft niet alleen een andere kijk op onszelf en op God, maar ook op onze naaste. Johannes de Doper maakt dit concreet in Lukas 3: 1 - 20. Hij zegt tegen de rijken, die naar hem toe komen om gedoopt te worden: 'Luister, als je twee stel kleren hebt, geef dan één stel weg.' Tegen de soldaten zegt hij: 'Mannen, als je een goed salaris hebt, wees daar dan tevreden mee en beroof niemand.' Tegen de tollenaars zegt hij: 'Als je iemand een aanslag oplegt, verhoog die dan niet met tien procent extra.' En tegen de farizeeën zegt hij: 'Als u denkt dat u met uw uitwendige godsdienst voor God kunt bestaan, dan komt u bedrogen uit.' Johannes de Doper spoort hen allen aan om vruchten van bekering voort te brengen. Bekering is dus je afkeren van alles waarvan je dacht dat het waarde voor je heeft en waarvan je meende Gods genade te kunnen verdienen. Bekering krijgt handen en voeten in ons dagelijkse leven. Het wordt zichtbaar in onze omgang met onze naaste, in de heiliging van ons leven.

Met de ogen van Jezus

Bekering betekent dat wij met de ogen van de Heere Jezus naar onze naaste kijken. Voor onze bekering keken wij door een zwarte bril naar onze naaste. Misschien zeiden wij wel: 'Wat is dat een vervelend meisje' of 'Wat is dat een rotjochie, wat is dat een luie Marokkaan of een domme moslim...'

Na onze bekering kijken wij met de ogen van de Heere Jezus naar onze naaste en zeggen wij: 'Omdat ik mijzelf als vervelend en rot, lui en dom voor Gods aangezicht heb leren kennen, zal ik dit niet meer van mijn naaste zeggen, want als er voor mij genade is bij God, dan is er voor dat meisje en voor die jongen, voor die Marokkaan en voor die moslim zeker genade bij God.'

Wij worden aangespoord onze naaste om vergeving te vragen voor de manier waarop wij met hem zijn omgegaan. Luther zegt ergens: 'Wij moeten niet alleen onze zonden voor God opbiechten, maar ook tegenover onze naaste. Wij moeten eerst voor

elkaar schuld belijden en elkaar om vergeving vragen, voordat wij voor God verschijnen en Hem om vergeving vragen.'

Haast geboden

In de eerste eeuwen van onze kerkgeschiedenis werd Mattheüs 4: 17 bepreekt op de eerste zondag van Advent. De weken van Advent zijn bij uitstek weken van boete en inkeer. Vandaar die oproep: 'Bekeer u, want het Koninkrijk der hemelen is nabijgekomen.' Aangezien wij de eerste komst van de Heere Jezus achter ons hebben liggen en wij Zijn wederkomst verwachten, klemt de oproep tot bekering des te meer. De Koning komt! Misschien morgen, anders overmorgen. De bazuin weerklinkt vandaag: 'Bekeer u, want het Koninkrijk der hemelen is nabijgekomen.'

Verwerking

1. Hoe word je een discipel van de Heere Jezus?
2. Vergelijk Mattheüs 4: 17 met Markus 1: 15.
Wat bedoelt de Heere Jezus met het Koninkrijk der hemelen? Hoe bepaalt de komst van het Koninkrijk der hemelen jouw discipelschap?
3. In de Bijbel komen mensen tot bekering. Aan wie denk je dan?
Wat kun je van deze bekeringsgeschiedenissen leren?
4. Als je terugkijkt op je leven, heb je ongetwijfeld van bepaalde dingen spijt.
Hoe is die spijt ontstaan? Wat heb je ermee gedaan?
5. Is het besef van zonde een voorwaarde of een aanleiding voor bekering?
6. Welke dingen zijn er in jouw leven veranderd? En welke dingen moeten er nog veranderen? Hoe probeer je die verandering tot stand te brengen?
7. Waarom zou je haast maken met je bekering? Noem eens een goede reden.

Extra vragen

1. Sommige discipelen waren visser van beroep. Zij wisten alles af van het boeten, oftewel het herstellen van hun netten. Op welke manier moeten wij, als christelijke gemeente, onze 'netten' boeten, zodat wij werkelijk 'vissers van mensen' kunnen zijn? Waar zitten onze 'gaten'?
2. Bekering betekent met de ogen van de Heere Jezus naar onze naaste kijken.

Hieronder staan twee voorbeelden.

Wat zeggen deze situaties over ons? Herken je er iets in?

Voorbeeld 1

Een verpleegkundige begint haar dienst en ziet tot haar verassing dat er een gemeentelid op kamer 30 ligt. Iedereen in de kerk heeft ontzag voor de man, hij is ouderling en doet veel in de gemeente. Ze loopt naar de man toe en schudt hem de hand. Op zijn nachtkastje staat een glas water, naast het glas ligt een Bijbel. De man deelt zijn kamer met drie anderen. Tegenover hem ligt een alcoholiste (zij verloor twee kinderen en was aan lager wal geraakt), naast hem slaapt een verwarde bejaarde en daar weer tegenover ligt een Marokkaanse heer. De man is geïrriteerd. De demente man stapt af en toe zijn bed uit, dit stoort hem. De Marokkaanse heer negeert hij volledig en voor de vrouw tegenover hem heeft hij geen goed woord over. Hij vraagt aan de verpleegkundige of zij zijn gordijnen rondom zijn bed wil sluiten en hij vraagt om oordopjes.

Voorbeeld 2

In het ontroerende boek *In het huis van mijn vader* beschrijft Corrie ten Boom haar verschrikkelijke tijd in het concentratiekamp Ravensbruck. Corries zus Betsie is die middag in de ziekenbarak gestorven. Corrie schrijft: 'Die avond dat ik naar bed moest, na de dood van Betsie, was een van de moeilijkste uit mijn hele leven. Vlakbij mijn bed schuifelden voeten. Ik keek op. Een Russische vrouw, mager en hol-ogig, was op zoek

naar een plek waar ze kon slapen. De Russen waren daar niet populair en iedereen draaide zijn hoofd om. Toen ze dichterbij kwam, zag ik de opgejaagde blik in haar ogen. Wat vreselijk om gevangen te zitten en niet eens een plekje te hebben om te slapen! Betsies plaats naast me was leeg. Ik wenkte de vrouw en sloeg de deken terug. Ze kroop er onder, dankbaar, en strekte zich naast me uit. We lagen met onze hoofden op hetzelfde kussen en onze gezichten waren zo dicht bij elkaar dat ik wilde praten. Maar ik sprak haar taal niet. 'Jesoes Christus?' zei ik daarom toen maar zachtjes. 'O', riep ze toen en sloeg snel een kruis, waarna ze haar armen om me heen sloeg en me kuste.'

3. Lees 1 Johannes 5: 21. Bekeren is je afwenden van de stomme afgoden en je toewenden naar de levende God. Welke goden hebben jou in hun greep? Hoe kun je je aan hun invloed ontworstelen? Wat betekent het voor jou om de levende God te dienen?
4. Bespreek met elkaar deze zin: 'Wij worden aangespoord onze naaste om vergeving te vragen voor de manier waarop wij met hem zijn omgegaan.'
Waarvan moet de kerk schuld belijden en waarvoor om vergeving vragen? Hoe kan de kerk dit concreet doen?
5. Luther benadrukt het belang van het doen van boete. Hoe kun je in je dagelijkse leven boete doen? Moet de biechtstoel in ere hersteld worden?
6. In Filippenzen 3: 20 worden wij aangespoord om te wandelen als burgers van het Koninkrijk der hemelen.
Hoe stel jij je dat voor? Wat houdt dat in de praktijk in?

Bijbelgedeelten bij dit thema

Jeremia 31: 15 - 20

Jona 3: 1 - 10

Lukas 15: 11 - 32

Handelingen 9: 1 - 9

Romeinen 8: 14 - 26

Openbaring 2: 1 - 7

Leestips

1. Nicky Cruz: *Ik zal nooit meer huilen*

In deze autobiografie vertelt Nicky Cruz zijn bekeringsgeschiedenis. Nicky, een Porto-Ricaanse jongen uit een groot gezin, komt op jonge leeftijd in de onderwereld van New York terecht. Hij dompelt zich onder in de misdaad (gruwelijke zaken spelen zich af) en is zelfs een schrik voor de mensen in zijn directe omgeving. Door de prediking van David Wilkerson komt hij in aanraking met de boodschap van vergeving en genade door Jezus Christus. Hij komt tot bekering en gaat dan zelf onder zijn vroegere lotgenoten het Evangelie verkondigen.

2. Henri Nouwen: *Eindelijk thuis*

In dit boek beschrijft Henri Nouwen het verhaal van de verloren zoon aan de hand van het schilderij dat Rembrandt maakte van diens thuiskomst bij zijn vader. Dagenlang zat Nouwen voor het doek in de Hermitage in Sint-Petersburg. Vervolgens beschreef hij zichzelf (en de lezer) in de rol van de verloren zoon, van de thuisgebleven oudste zoon en van de liefhebbende vader.

3. Vonne van der Meer: *Het smalle pad van de liefde*

In deze roman wordt een moderne bekeringsgeschiedenis verteld. 'Een mooi scherp getekend plaatje van het kleinsamenlijke bestaan: de tragiek, de verveling, de genoegens, de onachtzaamheid, de foute keuzes, het verdriet en de kleine overwinningen waaruit het leven bestaat.' (*Reformatisch Dagblad*)

Gedicht

Hoe wordt in dit gedicht over bekering gesproken?
Herken je dat in je eigen leven?

Eens was ik een vreemdeling

*Eens was ik een vreemd'ling voor God en mijn hart;
Ik kende geen schuld en gevoelde geen smart.
Ik vroeg niet: 'Mijn ziele, doorziet gij uw lot?
Hoe zult gij rechtvaardig verschijnen voor God?'*

*Al sprak daar een stem uit de Heilige Blaân
Van 't Lam, met de zonden der wereld belaân,
Ik zocht bij de kruispaal geen veilige wijk,
'k stond blind, en van verre, in mijzelven zo rijk.*

*Ik deed als Jeruzalems dochters weleer:
Ik weende om de pijn van mijn lijdende Heer,
En dacht er niet aan, dat ikzelf door mijn schuld
Zijn kroon had gevlochten, Zijn beker gevuld.*

*Maar toen mij Gods Geest aan mijzelf had ontdekt,
Toen werd in mijn ziele de vreeze gewekt.
Toen voeld' ik wat eisen Gods heiligheid deed:
Daar werd al mijn deugd een wegwerpelijk kleeft!*

*Toen vlucht' ik tot Jezus! Hij heeft mij gered;
Hij heeft mij verlost van het vonnis der Wet;
Mijn heil en mijn vrede en mijn leven werd Hij:
Ik boog me en geloofde, en mijn God sprak mij vrij.*

*Nu ken ik die waarheid, zo diep als gewis,
Dat Christus alleen mijn gerechtigheid is!
Nu tart ik de dood, nu verwin ik het graf,
Nu neemt mij geen satan de zegekroon af!*

*Nu reis ik getroost onder 't heiligend kruis,
Naar 't erfdeel daar Boven in 't Vaderlijk huis:
Mijn Jezus geleidt mij door d' aardse woestijn:
'Gestorven voor mij!' zal mijn zwanenzang zijn!*

Robert Murray M'Cheyne